

Elementy Humanistycznej Ceremonii Dedykacji

Autor tekstu: **Kenneth Gordon Hurto**

Tłumaczenie: **Maciej Twardowski**

„Święta każda noc, podczas której dziecko przychodzi na świat”
Sophia Fahs

Przedślowie: W ogólnoświatowym ruchu humanistycznym występują różne nazwy ceremonii, która wiąże się z narodzinami dziecka i/lub jego powitaniem w rodzinie. W niniejszym artykule autor ujmuje to jako „Humanistic Dedication Ceremony”, co zostało przełożone dość dosłownie jako dedykacja, lecz można by to również ująć jako „ceremonia oddania” lub „poświęcenia”, niemniej to ostatnie zbyt kojarzy się religijnie, choć chodzi tutaj nie o poświęcenie mistyczne, lecz o uczczenie poświęcenia się rodziców ważnemu dla nich młodemu człowiekowi. Bardzo często występuje również pojęcie „ceremonii nadania imienia”. Należy unikać nazw takich jak „świeckie chrzciny”, gdyż to ostatnie pojęcie ma znaczenie religijne, natomiast w humanistycznej ceremonii narodzinowej występują elementy czysto ludzkie — psychologiczne i wspólnotowe — tylko te wymiary są eksplorowane przez ceremonie humanistyczne. Oczywiście nazwa ceremonii może być dostosowywana do tych aspektów, które są uwypuklane. O ile bowiem w jednej ceremonii humanistycznej najważniejsze będzie symboliczne nadanie imienia, o tyle w innych kluczowe mogą być elementy w których rodzice składają określone deklaracje względem dziecka przy obecności wspólnoty. Najszerszym ujęciem wydaje mi się jednak Ceremonia Narodzinowa, czyli ceremonia związana z narodzinami nowego dziecka, a jeszcze lepszym — Ceremonia Powitania — która może obejmować wszystkie elementy związane z powitaniem w rodzinie nowego potomka, jak i z powitaniem w rodzinie dziecka adoptowanego. Polskie Stowarzyszenie Racjonalistów przygotowuje się do zorganizowania pierwszej takiej „ceremonii powitania”. Zapraszamy też kolejne chętne osoby, które w ten sposób chcą uczcić i oprawić powitanie w swoim życiu nowego dziecka. [Mariusz Agnosiewicz]

Artykuł ten prezentuje różnorakie aspekty Humanistycznej Ceremonii Dedykacji, oraz ukazuje założenia oraz poszczególne elementy takiej ceremonii. Światopogląd humanistyczny opiera się na człowieku, jego możliwościach i właściwościach. Ceremonia dedykacji opiera się na podobnych założeniach, stąd różnica w stosunku do tradycyjnego judeochrześcijańskiego rytuału chrztu. Celem takiego rytuału jest publiczne i intencjonalne oddanie nowonarodzonego człowieka w opiekę ludzi znajdujących w kościele, świątyni czy kongregacji. Nie postrzegamy ceremonii jako sposobu dzięki któremu dusza dziecka trafi pod opiekę kościoła lub świątyni — łączników między ludzkością a Bogiem. Nasza ceremonia ma proste, a jednocześnie głębokie założenia oparte na pragnieniu rodziców i bliskich, aby świadomie oddać się przyjemnemu ciężarowi wychowania potomków.

Założenia humanistyczne

Zanim przejdziemy do omówienia poszczególnych aspektów ceremoniału, wydaje się konieczne, by opisać pewne założenia wynikające z przygotowywania ceremonii:

1. *Rytuał jest istotny.* Po pierwsze, musimy wyjść z założenia, że rytualny akt dedykacji jest ważny, oraz że w naszym życiu powinno znaleźć się dla niego miejsce. Używając słowa rytuał mam na myśli w pełni zamierzone (nie będące przypadkowym czy niepotrzebnym) wydarzenie. Zazwyczaj ma on miejsce w ściśle określonym czasie oraz miejscu, i odbywa się za pomocą wcześniej określonego sposobu. Celem rytuału jest podkreślenie znaczenia ważnych wydarzeń.

Rytuał zamienia zwykłe okoliczności w coś bardzo ważnego z punktu widzenia psychologii czy socjologii. Jest sposobem dzięki któremu możemy odnaleźć sacrum w codziennym życiu. Jest również środkiem za pomocą którego dostrzegamy piękno życia pośród prozy. Rytuały przejścia należą do najważniejszych wydarzeń w ludzkim życiu. Charakterystyczne dla naszego gatunku jest to, iż nadajemy pewnym wydarzeniom szczególnie znaczenie. Nasze intencjonalne wartościowanie wydarzeń wskazuje nam, które momenty w życiu uznajemy za wyjątkowe. Rytuały dedykacji, ślubu, czy pogrzeby podkreślają te szczególne wydarzenia, nadając sens pewnym zmianom w życiu.

2. *Każde dziecko jest wyjątkowe.* Drugie założenie, które wpływa na proces przygotowania ceremonii zakłada, że każda osoba jest wyjątkowa i nieskończenie ważna. Podczas ceremonii podkreślamy wagę tego założenia poprzez akt nadania dziecku imienia. Nawet jeżeli imię nie będzie oryginalne, dziecko stanie się rozpoznawalne i wyjątkowe.

3. *Każde dziecko reprezentuje nadzieję.* Jako humaniści zakładamy, że tylko istoty ludzkie mogą wyzwolić ludzkość z jej własnych problemów. Dlatego też, w naszych ceremoniach zaznaczamy, że każde dziecko będzie miało swój wkład w historię ludzkości. W ten sam sposób wyrażając nadzieję, że ów wkład będzie jak najlepszy. Zgodnie ze słowami Kenneth Patton:

„Dla nas rodzą się dzieci; dając nam nowe szanse, z pokolenia na pokolenie.” - A Thanksgiving for Children (Podziękowanie dzieciom)

4. *Człowiek znajduje spełnienie w społeczności.* Zakładamy, że miłość i troska o innego człowieka są esencją samospełnienia istoty ludzkiej. Społeczność ludzka jest tym, co kształtuje i wpływa na rozwój dziecka. Jako że w wychowaniu nie istnieje konieczność, ceremonia podkreśla jedynie potrzebę zapewnienia miłości i troski. W dodatku, udział oparty jest na wolnej woli.

5. *Rodzice wypełniają swoje człowieczeństwo kochając własne dziecko.* Zakładamy również, że wychowywanie dziecka rozwija także rodziców, poprzez rozwój takich cech, jak współczucie, zrozumienie czy cierpliwość. Emocje wiążą rodziców z dziećmi, umożliwiając obopólny rozwój w kierunku pełni człowieczeństwa.

6. *Dziecko jest wolne.* Ostatnie założenie dotyczy faktu, że dziecko nie jest własnością rodziców ani nikogo innego. Wierzmy, że dziecko ma prawo wybrać własną życiową drogę, niezależnie od społeczności w której przyszło na świat. Innymi słowy, zakładamy, że dziecko jest „dzieckiem kosmosu, samo wybierające sobie życie” (K. Gibran). W ten sposób, ceremonia staje się w głównej mierze zobowiązaniem dla zapewniania wolności, zgodnie ze słowami Williama Ellery Channinga:

*„Wielki cel przyświecający wychowaniu;
Nie polega na pieczętowaniu młodego umysłu, lecz wzniesieniu go;
Nie polega na zmuszaniu go do widzenia twymi oczami, lecz na nauce spokojnego i
dociekliwego patrzenia własnymi;
Nie polega na formowaniu pozornej regularności, lecz na dotknięciu wewnętrznej wiosny;
Nie polega na obciążaniu pamięci, lecz na rozwoju szybkości myślenia, tak by dzieci mogły
same nauczyć się i zrozumieć co jest dla nich dobre i słuszne.”*
— *Niedzielną Szkoła (The Sunday School), 1835*

Należy także zwrócić uwagę na pewne założenia odnośnie samej ceremonii.

Kontekst Ceremonii Dedykacji

Ceremonia dedykacji jest wydarzeniem, które ma miejsce w szczególnym kontekście, związanym z rodziną i określoną społecznością. Narodziny dziecka są powiększeniem tej społeczności, a ceremonia dedykacji upamiętnia przyjście na świat nowego członka pewnej grupy, podkreślając jednocześnie fakt, iż dwoje ludzi staje się rodzicami.

Ceremonia dedykacji kładzie główny nacisk na trzy rzeczy:

a. *Nadanie dziecku tożsamości.* Ceremonia dedykacji podkreśla indywidualność dziecka biorącego w niej udział.

b. *Związek dziecka ze swoją społecznością.* Rytuał dedykacji reprezentuje również wprowadzenie dziecka w społeczność ludzką. Ceremonia jest także sposobem na „powitanie” zarówno dziecka jak i rodziców w szerszym „kontekście” człowieczeństwa.

c. *Idealy ludzkiej aspiracji.* Ważne jest, by ceremonia afirmowała nasze nadzieje, które wiążemy z dzieckiem, oraz najgłębsze marzenia ludzkości, które być może zostaną osiągnięte

w czasie życia dziecka.

Ceremonia dedykacji odnosi się do szerszego kontekstu ludzkiej społeczności. Jest coś bezsensownego w przeprowadzaniu takiej ceremonii nie wzięwszy pod uwagę społeczności w której żyjemy. W takim rozumieniu, kontekst jest więc swego rodzaju siecią ludzkiej troski.

Dla kogo jest ta ceremonia?

Chociaż często nazywana „dedykacją dziecka” ceremonia sama w sobie nie jest bezpośrednio dedykowana dziecku. Po pierwsze, dziecko (przy założeniu, że jest bardzo młode) nie jest w pełni świadome tego, co się dzieje. Starsze dzieci nie znajdują przyjemności w partycypowaniu w takiej ceremonii, a część z nich może poczuć wręcz pewne zakłopotanie.

W przeciwieństwie do „klasycznego” chrztu, humanistyczny rytuał dedykacji nie zmienia ontologicznego statusu dziecka. Zgodnie z poglądami humanistów dziecko od momentu narodzin jest w pełni człowiekiem, który na swój sposób kompletny, nie potrzebuje żadnych aktów duchowej transformacji. Tak więc ceremonia nie wpływa w żaden sposób na status dziecka, zarówno przed jak i po rytuale dziecko jest w pełni człowiekiem.

Ceremonia nie jest dla dziecka, jest dla rodziców. Rytuał jest sposobem poprzez który społeczność składa hołd nowemu statusowi rodziców, jest także szczególnym momentem w którym rodzice mogą podzielić się swoją radością, obawami oraz nadzieją z innymi ludźmi. Ceremonia stanowi akt wsparcia dla rodziców ze strony społeczności. Dedykacja jest także sposobem na wzmocnienie wartości społecznych pomiędzy rodzicami.

Ceremonia jest także świętem dla zgromadzonych ludzi, jakkolwiek można ich określić. Rytuał jest sposobem dzięki któremu umacniają się ideały i wartości społeczne. Obecność zgromadzenia ludzkiego, jest tym, co uświęca wydarzenie. Żadna ceremonia nie może mieć miejsca bez udziału ze strony społeczności, dla której akt dedykacji jest również sposobem na umocnienie więzów międzyludzkich. Innymi słowy, ceremonia podkreśla znaczenie esencjonalnych dla ludzkości więzów, jako że los naszych dzieci jest naszym losem.

Tak więc, ceremonia może być trafniej określona jako „Humanistyczna Ceremonia Dedykacji dzieci, rodziców oraz społeczności” .

Dedykowanie ku czemu?

Jakiej idei dedykujemy rodziców i dziecko? Możemy wyróżnić dwie podstawowe części ceremonii: rodzice i ich „umowa” oraz akt nadania dziecku imienia.

1. „Umowa” rodziców. Pierwsza część zawiera pewien rodzaj „umowy” pomiędzy rodzicami a dzieckiem i społecznością. Od tego momentu rodzice będą dla dziecka przykładem człowieczeństwa, od nich właśnie dziecko będzie uczyć się, co to znaczy być człowiekiem. Najczęściej rodzice przysięgają, że zagwarantują dziecku spełnienie wszystkich jego potrzeb: fizycznych, psychicznych, emocjonalnych oraz duchowych. Uświadamiamy w ten sposób rodzicom, by robili wszystko, co leży w ich mocy, aby dziecko rozwijało się aż do osiągnięcia pełni człowieczeństwa.

Wydaje się także, iż jedną z najważniejszych rzeczy, której oczekujemy od rodziców i społeczeństwa jest szacunek dla osobowości dziecka. Należy wymienić dwa ważne aspekty wynikające z powyższego:

a. Niechaj rodzice afirmują wartość dziecka wynikającą z samego faktu bycia przezeń człowiekiem. Opiekunowie muszą również pamiętać, że dziecko nie jest „funkcją” rodziców ani nikogo innego. Parafrazując słowa Ezra Pounda

„Nie jesteście częścią, lecz całością;
Nie porcją, lecz istotą”
— Ortus

b. Drugi aspekt dotyczy niedoskonałości natury ludzkiego bytu. Powinniśmy położyć szczególny nacisk, by uświadomić rodzicom, jak ważny jest ich wpływ na rozwój dziecka. Kwestia ta dotyczy również wspierania potomka w podejmowaniu jego własnych wyborów życiowych, nawet jeżeli większość z nich kłóci się z wyobrażeniami rodziców. Zgodnie ze słowami Kahlila Gibrana:

„Dzieci nie są waszą własnością,

Są synami i córkami samej mocy Życia,
 Jesteście ich rodzicami, ale nie stworzycielami,
 I chociaż mieszkają z wami do was nie należą.
 Możecie dać im swoją miłość, lecz nie wasze idee,
 Ponieważ one mają własne idee.
 Możecie dać dom ich ciałom, ale nie ich duszom,
 Ponieważ ich dusze mieszkają w domu przyszłości,
 Którego wy nie możecie odwiedzić nawet we śnie
 Możecie się wysilać, by stać się takimi jak one,
 Lecz nie możecie żądać, by one upodobniły się do was,
 Albowiem życie nigdy się nie cofa
 Ani nie zatrzymuje się na dniu wczorajszym" [1]
 Prorok

Pierwsza część dedykacji składa się z obietnicy złożonej przez rodziców, dotyczącej różnorodnych ideałów i wartości (w znaczeniu humanistycznym). Istnieje tutaj pewne podobieństwo do przysięgi małżeńskiej, gdy para młoda składa sobie dożywotnią obietnicę. Chociaż istnieje wiele wartości, które mogą być afirmowane podczas ceremonii, ich dobór jest rzeczą całkowicie dobrowolną, można podkreślić niektóre, jednocześnie ignorując inne. Przedstawię teraz, w formie pytań przykładową listę wartości, które mogą przyświecać rodzicom podczas wychowywania ich potomstwa.

a. Czy wychowasz swoje dziecko w duchu prawdy; szczerości wobec siebie i innych?

b. Czy rozwinięsz u swego dziecka umiejętność krytycznego myślenia, oraz dar życia w rzeczywistości zamiast w iluzji?

c. Czy rozwinięsz u swojego dziecka szacunek do siebie i innych? Czy poświęcisz się wychowaniu dziecka w duchu zdrowej miłości do samego siebie?

d. Czy poświęcasz się rozwijaniu w Twoim dziecku odwagi w pokonywaniu zła, ucząc je, że jest silniejsze niż jego własny strach?

e. Czy wychowasz swoje dziecko w duchu pokoju?

f. Czy wychowasz swoje dziecko w duchu miłości do życia, oraz rozwinięsz u niego optymistyczny pogląd na świat?

g. Czy wychowasz swoje dziecko tak, by zastanawiało się nad tajemnicą istnienia?

h. Czy wychowasz swoje dziecko w duchu troski, współczucia i hojności?

2. *Nadanie dziecku imienia.* Druga część ceremonii polega na nadaniu dziecku imienia. Nazywając coś, oddzielamy to od chaosu doświadczenia. Nadając dziecku imię, w pewnym sensie sprawiamy, że staje się prawdziwą osobą, jest imię tym, co odróżnia dziecko od innych. Wybór imienia podkreśla niepowtarzalność, autonomię i wartość potomka.

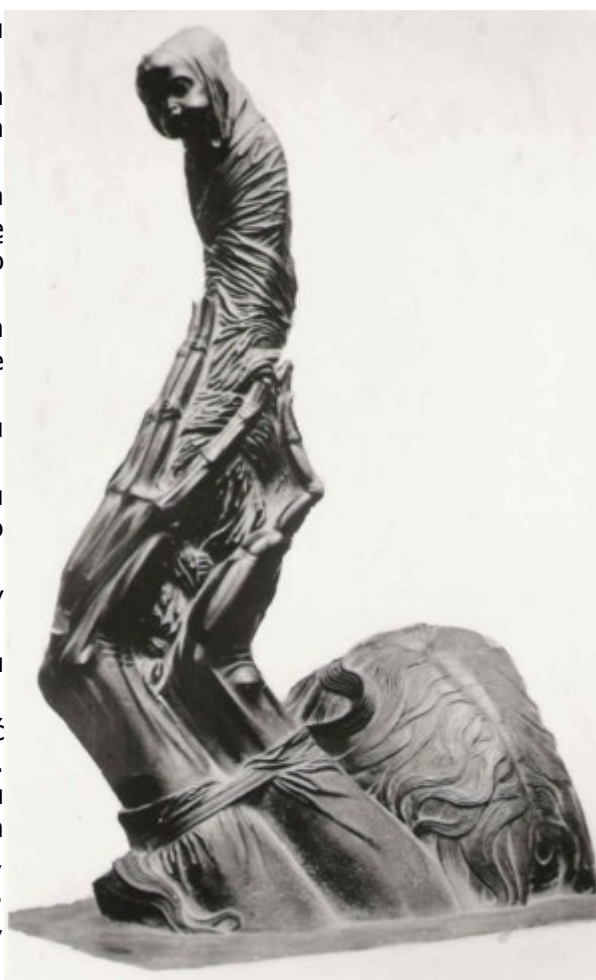
Ceremonia dedykacji stanowi swego rodzaju rytuał przejścia, podkreślając:

a. Psychologiczne oddzielenie – gdy przecięta zostaje pępowina.

b. Zmiana z anonimowego „tego” lub „dziecka” w prawdziwą osobę; oświadczenie radości: „to chłopiec/dziewczynka!”

c. Podczas ceremonii, dziecko zmienia się z „tego” w niepowtarzalną istotę, identyfikowaną za pomocą imienia

Wybór imienia wiąże się z silnymi emocjami oraz wieloma aspektami indywidualnymi. Bardzo ważne jest, aby wybrać odpowiednie imię. Możliwych „źródeł” dla imienia jest bardzo

wiele, dziecko można obdarzyć imieniem naszego przodka, co symbolizowałoby ciągłość w rodzinie. Ponadto, imię może jednocześnie reprezentować pewne cechy osobowości np. imiona takie jak „Joy” (ang. radość), „Charity” (ang. dobroczynność), „Prudence” (ang. roztropność), „Hope” (ang. nadzieja), „Tiny” (ang. mały), „Christian” (ang. chrześcijanin). Z drugiej strony, nadanie dziecku imienia, które jednocześnie będzie opisywało w jakiś sposób jego osobę powinno dać do myślenia. Wystarczy pomyśleć, ile trudniej akceptowałoby smutek dziecko nazwane „Radość”.

Istnieje także możliwość wybrania imienia bazującego na szczególnych wydarzeniach, ideałach lub postaciach mitologicznych. W wielu kulturach nadaje się dzieciom kilka imion, z których w przyszłości dorosły już potomek wybiera jedno funkcjonalne. Rodzice mogą również wybrać dla dziecka imię, które nie ma jakichś specjalnych konotacji, podkreślając w ten sposób indywidualność swego potomka.

Należy w tym momencie zauważyć, że możemy stworzyć również trzecią część ceremonii, która przewidywałaby udział innych członków zgromadzonej społeczności w jakiś namacalny sposób. Istnieje wiele sposobów, które mogłyby symbolizować udział społeczności w wychowaniu dziecka, kilka pytań i zobowiązań dla zgromadzonych to tylko jedna z możliwości.

Symbolika

Symbole są materialnymi reprezentacjami naszych idei oraz ideałów. Tak jak poprzednio, mamy do dyspozycji wiele możliwości. Do najbardziej znanych należą:

- a. Woda, symbolizująca nieskazitelność i oczyszczenie.
- b. Oleje
- c. Specjalny ubiór dla dziecka, rodziców czy innych uczestników.
- d. Świadkowie. Tradycyjna rola rodziców chrzestnych to zapewnienie wsparcia i pomocy świeżo upieczonym rodzicom, oraz dopilnowanie, aby dziecko było wychowywane zgodnie z dogmatami wiary. Jako humaniści, możemy wyrazić chęć, aby ktoś z rodziny bądź znajomych był dla nas wsparciem w wychowaniu, lub by zapewnił dziecku opiekę w przypadku gdy coś się stanie rodzicom. Problemem jest nazewnictwo, „rodzice chrzestni” [2] odpada, „strażnicy” czy „kustosze” tym bardziej. Jakież pomysły?
- e. Świecek, symbolizujące narodziny dziecka jako „nowe światło”.
- f. Kwiaty, symbolizujące piękno oraz rozwijające się życie
- g. Czas i miejsce ceremonii to także ważne symbole tożsamości i przynależności.

Wybór symboli musi być ostrożny i wymaga przykładania szczególnej uwagi do tych elementów, które są ważne dla rodziców lub społeczności.

Podsumowanie

Humanistyczna Ceremonia Dedykacji obejmuje kilka elementów: nasze humanistyczne założenia oraz ideały, kontekst ceremonii, zaangażowani ludzie, oraz różnorodne działania i symbole, które na swój sposób ‘przedstawiają’ sobie nawzajem rodziców, dziecko oraz społeczność. W tym krótkim tekście chciałem uwypuklić podstawowe elementy dotyczące przygotowań do ceremonii związanych z przyjściem na świat dziecka. Każdy z czytelników będzie miał na pewno wiele innych pomysłów, które mam nadzieję zostaną dodane do listy, oraz przedstawione innym ludziom, tak byśmy wszyscy mogli się czegoś nowego nauczyć.

Zaprojektowanie efektywnych rytuałów przejścia jest istotne w budowaniu społeczności humanistycznej. Ludzie potrzebują rytuałów. Instytucje religijne wiedzą o tym, gwarantując własnym wyznawcom spełnienie dla tego typu zapotrzebowań. Mam nadzieję, że my, jako społeczność humanistyczna, będziemy umieli równie skutecznie sprostać tym oczekiwaniom.

*Tekst ukazał się w czasopiśmie „Humanism Today” nr 2, 1986, „Estetyka Humanizmu”
W tekście wykorzystano ilustrację rzeźby Stanisława Szukalskiego.*

Podobna tematyka na: [GW: Chrzest na dwa sposoby](#)

Przypisy:

[1] W oryginale przytoczone są jedynie pierwsze cztery wersy, redakcja dodała
Racjonalista.pl

większy fragment tekstu Gibrana ze względu na jego humanistyczną doniosłość. Cyt za J.R. Harris: [Geny czy wychowanie? Co wyrośnie z naszych dzieci i dlaczego.](#)

[2] Rodzice chrzestni to w języku angielskim 'God-parents' (God = Bóg, parents = rodzice) – co budzi wątpliwości w kontekście ceremonii humanistycznych – przyp. tłum.

(Publikacja: 08-09-2008 Ostatnia zmiana: 08-09-2008)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,6064) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,6064>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane

w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl